

การขยายพันธุ์ต้นตีนนก

การเพาะเมล็ด

การเพาะเมล็ด เป็นการขยายพันธุ์พืชโดยวิธีการใช้เมล็ด

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์สำหรับการเพาะเมล็ด ต้องสามารถดูคุณค่าของดิน และระบายน้ำได้ดีพอสมควร ไม่จับแน่นเกินไป วัตถุประสงค์ที่นิยมใช้ในการเพาะเมล็ดทั่วไป มีดังนี้

สูตร 1

ดินร่วน 1 ส่วน
ปุ๋ยอินทรีย์ 1 ส่วน
ขุยมะพร้าว 1 ส่วน
ขี้เถ้าแกลบ, ทราย 1 ส่วน

สูตร 2

ดินร่วน 1 ส่วน
ปุ๋ยอินทรีย์ 1 ส่วน
ขี้เถ้าแกลบ, ทราย 1 ส่วน

การเตรียมเมล็ด

การเลือกเมล็ดที่มีลักษณะคือไปนี้

1. ส่วนประกอบภายในและภายนอกสมบูรณ์ไม่มีการแตกหรือส่วนภายในถึงแก่และไม่เต็มหรือเหี่ยวแห้ง
2. เมล็ดมีลักษณะกลมแก่จัด
3. ต้องเป็นเมล็ดที่ไม่ถูกทำลายด้วยโรค และแมลง
4. เมล็ดต้องมีชีวิตอยู่
5. เมล็ดต้องพ้นระยะการพักตัว

วิธีการเพาะเมล็ด

วิธีการเพาะเมล็ด แบ่งเป็น 2 วิธี

1. การเพาะเมล็ดลงในภาชนะที่ปลูก เช่น กระถาง, ถุงพลาสติก
2. การเพาะเมล็ดลงในแปลงหรือกระบะเพาะ แปลงเพาะชำก่อน แล้วจึงย้ายกล้าไปปลูกใน

การเพาะเมล็ดโดยตรงลงในภาชนะ

ในกรณีที่ใช้ถุงพลาสติกควรใช้ถุงที่มีขนาด 4x6 นิ้ว เจาะรูที่ก้นถุง 2-3 รู และพับที่ก้นถุงทั้ง 2 ข้าง ก่อนบรรจุดินลงในถุงจะช่วยให้วางถุงบนพื้นได้โดยไม่มีลม การฝังเมล็ดควรฝังให้ลึกประมาณ 2-4 เท่าของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของเมล็ดคคควางเอาด้านท้องเมล็ดลงวางเพียงประมาณ 45 องศา

การย้ายต้นกล้า

การย้ายต้นกล้าควรทำตั้งแต่กล้ายังไม่โตจนเกินไปทั้งนี้ เพื่อป้องกันการกระทบกระเทือนทำให้กล้าชงักการเจริญเติบโตและพื้นผิวรากก่อนการย้ายกล้า 7-10 วัน ควรลดการให้น้ำน้อยลงก่อนการย้ายต้นกล้าออกจากภาชนะที่เพาะควรรดน้ำให้วัสดุเพาะชุ่มเวลารอนย้ายรากของต้นกล้าจะได้รับผลกระทบกระเทือนน้อยลง การปลูกลงในภาชนะปลูกใหม่ควรรดน้ำให้ลงไปกระชับรากแล้วรดน้ำให้ชุ่มวางต้นกล้าไว้ที่ร่มเมื่อต้นกล้าฟื้นตัวแข็งแรงแล้วจึงนำไปปลูกในแปลง

การเพาะเมล็ด

ในแปลง

การปักชำ

การปักชำ หมายถึง การนำส่วนของพืชด้วยการตัดมาปักชำในดินหรือวัสดุเพาะเพื่อให้ได้ต้นใหม่ โดยการเกิดรากแขนงบริเวณโคนกิ่งที่ปักชำ

- ดิน และวัสดุเพาะ
- กระดาษดินเผาหรือพลาสติกหรือวัสดุที่ไม่ได้ใช้ต่างๆ เช่น กระดาษลังพลาสติก เป็นต้น
- ขาป้องกันเชื้อรา เช่น แคลป์แทน เบนแลก เป็นต้น
- ฮอร์โมนเร่งราก เช่น ออกซิน เป็นต้น

• การเตรียมดิน และวัสดุเพาะ

ดินที่ใช้ผสมควรเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ด้วยการผสมกับวัสดุเหลือใช้ต่างๆ เช่น แกลบ ขี้เถ้า จุ๋มชะงาว เป็นต้น ในอัตราส่วนดินกับวัสดุ 2:1 หรือ 1:1 เมื่อเตรียมวัสดุเพาะเสร็จให้บรรจุใส่กระถางดินเผาหรือพลาสติก หรือจากอิฐบุตึกที่บิ่น แผลงเพาะชำหรือทำการย้อมแปลงสูงด้วยการใส่วัสดุเพาะที่เตรียมไว้

• วิธีการปักชำ

- ก่อนทำการปักชำกิ่งทุกชนิดให้กั๊วบริเวณ โคนกิ่งยาว 1-2 ซม. ลมแนวยาว 1-2 วัน และเช็ดด้วยแอลกอฮอล์ และยาป้องกันเชื้อราเล็กน้อยก่อนด้วยการจุ่ม โคนกิ่งปักชำตามระยะโคนกิ่งที่ปักชำในดินนาน 10-30 นาที
- การปักชำกิ่ง จะใช้วิธีการเสียบกิ่งมีประมาณ 5-10 ซม. ขึ้นอยู่กับความยาวของกิ่ง และชนิดพืช
- การปักชำราก จะใช้วิธีการชำในลักษณะการปักชำกิ่งหรือการชำโดยการกลบหรือราก
- การปักชำใบ จะใช้วิธีการชำใบบางส่วนหรือการชำกิ่งในลงดินโดยมีใบบางส่วนอยู่ที่พื้นหรือดิน
- การปักชำใบที่บิดา จะใช้วิธีการปักชำเฉพาะส่วนที่เป็นโคนกิ่งที่มีตาให้ฝังลงดิน โดยส่วนใบหรือตาจะหันเหนือดินด้านบน

เพื่อรักษาความชุ่มชื้น โดยระวังไม่ให้มีน้ำมากเกินไปจนน้ำขังเป็นในระยะแรก แต่อาจใส่ปุ๋ยก่อนระยะย้ายกล้าออกปลูกหรือใช้ปุ๋ยน้ำ สูตร 16-20-0

รัง ก้านใบ และใบ แรกออกมาเป็นรากแทนในสภาวะความชื้นในดินสูง และการกระตุ้น เช่น การคีบโคนกิ่ง การรดน้ำ เป็นต้น

ต้นตีนนก

ต้นตีนนก

ตีนนก ชื่อวิทยาศาสตร์ *Vitex pinnata* L. จัดอยู่ในวงศ์กะเพรา (LAMIACEAE หรือ LABIATAE)

ต้นตีนนก จัดเป็นพรรณไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ผลิใบใหม่ได้ไว ลำต้นเปลาตรง มีความสูงได้ประมาณ 5-10 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้างทึบ เปลือกต้นเป็นสีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นสะเก็ดยาว ตามกิ่งอ่อนเป็นเกล็ดสีมูมตามยาว ทั้งกิ่งอ่อนและยอดอ่อนมีขนนุ่มขึ้นปกคลุม พบขึ้นตามป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง ป่าชายหาด และชายป่าพรุทั่วทุกภาคของประเทศ

สรรพคุณ เปลือกต้น แก่น และราก มีสารที่สามารถนำมาทำให้เป็นยาโดยการนำมาบดให้เป็นผง ใช้น้ำละลายกับน้ำดื่มเป็นยาแก้ไข้ (เปลือกต้น, แก่น, ราก) และรากยังมีสรรพคุณในการช่วยขับถ่ายลม